

ЛЮДИНОЗНАВЧІ СТУДІЇ
Серія «Педагогіка», 7/39 (2018), 116–129

HUMAN STUDIES
Series of «Pedagogy», 7/39 (2018), 116–129

УДК 378.091(477)

КЛОНЦАК Ореста – аспірант кафедри загальної та соціальної педагогіки, Львівський національний університет ім. Івана Франка, вул. Туган-Барановського, 7, Львів, 79000, Україна (omulyak@yahoo.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1271-3932>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/K-8726-2018>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2313-2094.7/39.140933>

Бібліографічний опис статті: Клонцак, О. (2018). Удосконалення системи вищої освіти України у контексті застосування американського досвіду організації академічно-громадського навчання. *Людинознавчі студії: зб. наук. праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Педагогіка», 7/39, 116–129. doi: 10.24919/2313-2094.7/39.140933.*

Історія статті

Одержано: 10 травня 2018

Подано до редакції: 10 липня 2018

Прорецензовано: 27 червня 2018

Доступ он-лайн: 12 вересня 2018

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ АКАДЕМІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО НАВЧАННЯ

Анотація. У статті обґрунтовується роль академічно-громадського навчання у системі університетської освіти США. На основі аналізу досвіду організації академічно-громадського навчання виокремлено прогресивні ідеї інтеграції навчально-пізнавальної та громадської діяльності студентів в університетах США, до яких належать тісна співпраця університетів та громадських організацій; детальна розробка програм академічно-громадського навчання відповідно до сучасних потреб суспільства та змісту навчальної дисципліни з метою формування професійної компетентності майбутніх фахівців та формування свідомих громадян своєї держави.

Проаналізовано особливості громадської діяльності студентської молоді вищих навчальних закладів України у ХІХ–ХХ ст. та в сучасних умовах. Запропоновано та розглянуто напрями удосконалення системи вищої освіти України відповідно до американського досвіду, а саме на

© Клонцак Ореста, 2018

підставі: вивчення процесу становлення й розвитку академічно-громадського навчання в університетах США; дослідження психолого-педагогічних особливостей, філософських засад, змісту, методів, форм реалізації цієї освітньої стратегії, аналізу спільних та відмінних рис організації громадської діяльності студентів в університетах США та України, а також окреслення прогресивних ідей застосування академічно-громадського навчання у системі вищої освіти США та сучасних викликів українського суспільства.

Ключові слова: *академічно-громадське навчання, університетська освіта, навчально-пізнавальна діяльність, громадська діяльність, вища освіта України.*

Постановка проблеми. У сучасній системі університетської освіти США набула значного поширення освітня стратегія академічно-громадського навчання, що передбачає інтеграцію навчально-пізнавальної та громадської діяльності студентів з метою належного рівня підготовки майбутніх фахівців, виховання активних та свідомих громадян держави, що обізнані з проблемами суспільства. В Україні перед університетами постає аналогічне завдання – підготовка висококваліфікованих фахівців, формування національної інтелігенції, залучення молоді до суспільного життя, а також розвиток особистості як громадянина, готового брати активну участь у житті держави. Таким чином, виокремлення прогресивних ідей застосування цієї освітньої стратегії у системі університетської освіти США та окреслення напрямів та перспектив удосконалення змісту вищої освіти України, відповідно до вивченого американського досвіду, є актуальними для сучасної української педагогічної теорії та практики у час проведення освітніх реформ й євроінтеграційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтеграція навчально-пізнавальної та громадської діяльності студентів має тривалу історію та набула значного поширення в університетах США. Відповідно різні аспекти цієї освітньої стратегії вивчають такі зарубіжні науковці, як Е. Бойер, Р. Брінгл, Д. Букко, Дж. Буш, Д. Віттон, Г. Голм, Дж. Гудлед, Д. Джайлз, Б. Джейкобі, Т. Дінс, Дж. Ейлер, Е. Злотковські, С. Інос, Т. Кайзер, А. Керінс, А. Мун, К. Мортон, Г. Таба, Р. Тайлер, М. Троп, Дж. Хатчер та ін. Вони досліджують становлення та історію розвитку, філософські засади, головні принципи та шляхи організації академічно-громадського навчання у системі вищої освіти США; форми взаємодії навчальних закладів з громадами; вплив цієї освітньої стратегії на розвиток особистості студентів; ознаки та переваги застосування академічно-громадського навчання в університетах США.

Багато сучасних українських учених також вивчають різні аспекти вищої освіти США, зокрема О. Гаврилюк, О. Ігнатюк, О. Локшина, М. Нагач, А. Сбруєва, Я. Тікан, А. Чучалін тощо. Протягом останніх років такі вітчизняні дослідники як О. Зарва, Ю. Топоркова, С. Федоренко виявляють значний інтерес до проблематики академічно-громадського навчання, досліджують зміст, методи й форми організації цього процесу у вищій школі США, вплив зазначеної освітньої стратегії на моральне виховання студентів. Витоки розвитку та особливості громадської діяльності студентської молоді закладів вищої освіти України детально вивчають вітчизняні учені О. Кін, С. Посохов.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. У сучасній вітчизняній педагогічній теорії немає системного та цілісного дослідження проблеми організації академічно-громадського навчання у системі університетської освіти США. Вивчення американського досвіду та надання рекомендацій щодо впровадження цієї освітньої стратегії у систему вищої освіти України становить цінність для української педагогічної теорії й практики.

Формулювання цілей статті і постановка завдань. Мета статті – виокремити та окреслити прогресивні ідеї застосування академічно-громадського навчання у системі університетської освіти США, обґрунтувати напрями та перспективи удосконалення системи вищої освіти України відповідно до американського досвіду.

Виклад основного матеріалу. Завдання університетської освіти США полягає у підготовці студентів до майбутнього життя, допомозі в оволодінні відповідним рівнем професійної компетентності, формуванні їх як відповідальних громадян своєї держави. З метою професійного становлення майбутніх фахівців відповідно до суспільних вимог у системі університетської освіти США запроваджено освітню стратегію *академічно-громадського навчання*, що передбачає інтеграцію навчально-пізнавальної та громадської діяльності, сприяє формуванню умінь студентів застосовувати теоретичний матеріал на практиці з метою розв'язання актуальних соціальних проблем (Boyer, 1994, p. A48). Американські науковці переконані, що завдяки участі у ретельно організованій соціально значущій діяльності, що спрямована на задоволення потреб громад, студенти мають змогу краще усвідомити суть навчального курсу чи навчальної дисципліни, зрозуміти наукові поняття, теорії й опанувати уміння, навички, що складають зміст курсу, а також підвищити рівень громадської відповідальності (Bringle, 1995, p. 112).

Проаналізувавши досвід організації академічно-громадського навчання, виокремимо прогресивні ідеї застосування цієї освітньої стратегії у системі університетської освіти США:

- інтеграція академічно-громадського навчання до змісту програм навчальних дисциплін;
- залучення студентів до виконання навчального плану через служіння своїй громаді;
- навчання і розвиток студентів шляхом активної участі у ретельно організованій громадській діяльності;
- організація громадської діяльності відповідно до реальних потреб суспільства та змісту навчальної дисципліни;
- формування професійної компетентності майбутніх фахівців шляхом застосування вивченого теоретичного матеріалу на практиці, у реальних життєвих ситуаціях;
- навчання майбутніх фахівців шляхом наближення їх до реальних проблем суспільства, що розвиває їхню внутрішню мотивацію ефективного навчання та критичного мислення;
- оцінювання студента відповідно до набутих професійних і соціальних знань, умінь, а не кількості чи якості виконаної громадської роботи;
- організація рефлексивних видів діяльності з метою глибокого осмислення кожного етапу виконаної громадської діяльності відповідно до конкретних цілей навчання;
- створення партнерських взаємовідносин між університетом та громадськими організаціями, в результаті чого усі сторони таких відносин (університет, студенти, члени громадських організацій) є рівноправними суб'єктами навчального процесу та одержують певну користь (Felten & Clayton, 2011).

Отож, бачимо, що в університетах США існує налагоджена система інтеграції навчально-пізнавальної та суспільно значущої діяльності студентів, що передбачає тісну співпрацю університетів та громадських організацій; детальна розробка програм академічно-громадського навчання відповідно до актуальних потреб суспільства і змісту навчальної дисципліни, що охоплює оцінювання й рефлексію виконаної громадської діяльності відповідно до цілей навчання з метою формування професійної компетентності майбутніх фахівців і виховання свідомих громадян своєї держави.

В Україні університет завжди виступав осередком розвитку ідей демократії, свободи мислення, наукового пошуку. Окрім підготовки висококваліфікованих фахівців, завдання вітчизняних університетів охоплюють також формування національної інтелігенції, виховання її духовної еліти, залучення молоді до суспільного життя, а також розвиток особистості як громадянина, готового брати активну участь у житті держави.

Розвиток цілеспрямованої громадської діяльності студентів закладів вищої освіти України має давню історію. На думку науковців, організація суспільно корисної діяльності студентської молоді в Україні бере початок з XV–XVI ст. і пов'язана з функціонуванням братств – громадських об'єднань, створених для захисту прав певних груп населення з релігійною, благодійною чи культурно-просвітницькою метою. Проте масовий громадський рух студентської молоді на території України почав активно розвиватися у XIX ст. із розбудовою закладів вищої освіти в країні, з моменту виникнення студентства як соціальної групи (Кін, 2016, с. 43–44). Метою громадської діяльності вітчизняних студентів першої половини XIX ст. була соціалізація молоді, актуалізація їхніх наукових та творчих інтересів, формування у них умінь корпоративної діяльності, лідерських рис, активної позиції, а також всебічний розвиток особистості (Кін, 2016, с. 235–236). Саме університети стали своєрідною моделлю громадянського суспільства і в цьому контексті передували сучасному типу європейської цивілізації (Посохов, 2004, с. 82).

Отже, бачимо, що перші прояви громадської діяльності студентської молоді закладів вищої освіти України датуються XV–XVI ст., періодом виникнення студентства як соціальної групи. Активний розвиток соціальної активності студентів вітчизняних вишів відбувався у XIX–XX ст. Важливо зазначити, що тогочасна громадська діяльність студентів відбувалася під впливом соціальних, політичних, економічних чинників і, відповідно, мала не лише академічний, але і культурно-освітній, політичний, правовий характер.

На сучасному етапі громадська діяльність студентської молоді дещо відрізняється від тієї, що організовувалася у XIX–XX ст., у зв'язку з розвитком демократичного суспільства, реформуванням системи вищої освіти, наданням більшої автономії університетам. Студенти закладів вищої освіти України мають досить широкі перспективи залучення до громадської діяльності. Як засвідчують проведені дослідження, незважаючи на те, що саме студентська молодь завжди демонструє себе як найпрогресивніша сила будь-якого суспільства, рівень громадської активності студентів вітчизняних університетів на сьогодні є доволі низьким. Відчуття громадського обов'язку, бажання приносити користь іншим і суспільству загалом не займають належного місця в мотивах поведінки молоді. У всьому вона шукає власний інтерес, що зумовлено, передусім, відсутністю у неї сформованої активної громадської позиції (Вінтюк, 2010, с. 237–238). Отже, з метою формування у студентів мотивації до громадської активності необхідне здійснення систематичної, цілеспрямованої роботи з ними.

Керуючись значущістю пошуку нових шляхів залучення майбутніх фахівців до активної громадської діяльності, підвищення рівня якос-

ті надання освітніх послуг, забезпечення зв'язку вищої освіти з розвитком громадянського суспільства, інтеграції України у світовий освітній простір вважаємо актуальним *окреслити напрями та перспективи удосконалення системи вищої освіти України* відповідно до вивченого досвіду організації академічно-громадського навчання в університетах США.

Одним із головних шляхів реалізації американського досвіду інтеграції навчально-пізнавальної та громадської діяльності студентів у системі вищої освіти є трансформація змісту освіти. Як зазначає вітчизняний учений А.І. Кузьмінський, зміст освіти змінюється залежно від рівня розвитку науки, соціально-економічного, культурного стану суспільства з урахуванням потреб освітньої підготовки молоді та перспектив соціального й економічного розвитку країни (Кузьмінський, 2005, с. 233). На підставі аналізу американського досвіду організації академічно-громадського навчання в університетах США, вважаємо, що під час підготовки фахівців різних галузей доцільним є коригування змісту освіти відповідно до сучасних викликів суспільства. Виокремимо характерні особливості:

1) *перехід від теоретичного рівня надання освітніх послуг до практичного, більш автентичного*. Одним із найважливіших завдань вищої освіти України є забезпечення практичної підготовки фахівців, які мають визначати темпи і рівень науково-технічного, економічного та соціально-культурного прогресу, формування інтелектуального потенціалу нації та всебічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства (Курлянд, 2005, с. 87–88). Відомо, що зміст освіти закріплюється навчальними планами та навчальними програмами. Отож, вважаємо, що при укладанні відповідних документів доцільно брати до уваги американський досвід організації соціально значущої діяльності в межах програм навчальних дисциплін, зокрема профільних, оскільки це допоможе звернути більшу увагу на практичну діяльність студентів, удосконалення їхніх теоретичних знань на практиці, розвиток професійної компетентності майбутніх фахівців;

2) *залучення студентів-майбутніх фахівців до розв'язання реальних проблем у суспільстві*. Цей принцип є одним із найважливіших у процесі організації програм академічно-громадського навчання в університетах США, оскільки сприяє розвитку професійної компетентності студентів, вихованню свідомих громадян держави, допомагає наблизити молодь до проблем суспільства, а також залучити їх до розв'язання цих проблем. Отож, студенти мають змогу поєднати опанування певного фаху та служіння громаді. Наприклад, студенти, що навчаються у медичних закладах, можуть допомагати літнім людям, дітям, безхатченкам чи іншим верствам населення, які потребують медичної допомоги, але не можуть собі її дозволити з певних причин; студенти – майбутні вчителі

іноземних мов, можуть проводити додаткові заняття із дітьми з інтернатів, дитячих будинків тощо в межах опанування навчальної дисципліни «Методика викладання іноземної мови», приносячи користь суспільству. Під час складання навчальних програм доцільно брати до уваги американський досвід організації академічно-громадського навчання, що передбачає відведення певної кількості годин на теоретичне опанування матеріалу і конкретну кількість годин на навчання під час соціально значущої діяльності;

3) *налагодження партнерських стосунків між університетами та громадськими організаціями.* Вважаємо, що корисним є досвід університетів США, які мають добре налагоджену систему взаємних стосунків між освітнім закладом та численними громадськими організаціями. Такий вид партнерства може бути корисним як для університету, так і для громадських організацій, що впливають один на одного; допоможе наблизити університет до проблем суспільства і перейти від теоретичного рівня надання освітніх послуг до практичного. Важливо зазначити, що у вітчизняних вишах уже починається процес налагодження такого виду партнерства, проте спільна діяльність університетів та громадських організацій ще недостатньо поширена і стосується позааудиторної роботи та волонтерської діяльності студентів, а не навчального процесу;

4) *організація практики студентів як соціально значущої діяльності.* У вітчизняних університетах передбачено проходження студентами практики (педагогічної, виробничої). Практична підготовка студентів є обов'язковим компонентом формування майбутнього фахівця. Проходження такої підготовки необхідне для здобуття кваліфікаційного рівня та має на меті набуття студентами професійних умінь і навичок. Відомо, що у бюджеті навчального часу виробнича (педагогічна) практика становить близько 20–26 % всього навчального часу. Ефективність практики забезпечується зв'язками між вищим навчальним закладом та відповідним закладом для проведення практики – господарствами, підприємствами, фірмами, банками, клініками, лікарнями, школами, транспортними засобами, дитячими садками тощо (Курлянд, 2005, с. 152–153).

Як бачимо, на оволодіння студентами професійними вміннями та навичками відводиться мало часу, а на практиці ця кількість ще менша. Важливо зазначити, що зазвичай практика не спрямована на розв'язання суспільних проблем. Важливо організовувати таку практичну діяльність студентів, у процесі якої вони мають змогу виявити себе як фахівці та водночас принести користь суспільству і, відповідно, внести зміни до навчального плану, виділивши більшу кількість годин на практичну діяльність майбутніх фахівців;

5) *підвищення ролі студента у навчальному процесі.* Під час навчального процесу сучасні заклади вищої освіти орієнтуються на професійний та всебічний розвиток студента. Інтеграція навчально-пізнавальної та громадської діяльності допоможе посилити відчуття особистісної значущості молодих людей. Слід усвідомити, що студент не лише відвідує лекційні чи практичні заняття, але й робить внесок у розвиток суспільства. Усвідомлюючи значущість власної діяльності, він ставитиметься до навчального процесу більш відповідально та наполегливо;

6) *встановлення відповідності між проблемами місцевих громад та програмами навчальних дисциплін.* Під час організації програм академічно-громадського навчання у вітчизняних університетах було б доцільно взяти до уваги американський досвід створення в університеті відділу, який виконував би функцію посередника між викладачами, студентами та членами громадських організацій, а також займався налагодженням контактів з представниками громадських організацій, залученням нових партнерів до співпраці. Відповідно, члени місцевих громадських організацій могли б надавати інформацію працівникам такого відділу про нагальні проблеми чи потреби, які можуть бути актуальними та цікавими для студентів, а працівники відділу, зі свого боку, координували б затребувану діяльність до відповідних факультетів, кафедр. Отож, створення відділу з питань налагодження спільної діяльності викладачів та членів громадських організацій допомогло б встановлювати відповідність між проблемами місцевих громад та програмами навчальних дисциплін;

7) *удосконалення форм та методів організації навчального процесу.* У вітчизняній системі вищої освіти переважають традиційні форми та методи навчання. Проте важливо відзначити, що поряд з цим в українських закладах вищої освіти починають запроваджувати нестандартні форми й методи організації навчального процесу, спрямовані на розвиток самостійної творчої роботи студента, такі як проблемні лекції та семінари (problem-solving lectures and seminars), рольові та дидактичні ігри, індивідуальні науково-пошукові роботи, «круглі столи» тощо (Kobriy, 2018, p. 213). На наше переконання, удосконалення форм та методів організації навчального процесу, розширення їх діапазону позитивно впливатиме на підготовку майбутніх фахівців, підвищення рівня їх мотивації до навчання та виховання свідомих громадян держави.

В університетах США існують такі варіанти застосування програм академічно-громадського навчання, як: одноразовий та короткотривалий досвід; обов'язкова позааудиторна форма навчання; складова основного навчального плану, що входить до програм навчальних дисциплін (Jacoby, 1999). Вважаємо доцільним обрання однієї з таких форм акаде-

мічно-громадського навчання, беручи до уваги рівень професійної підготовки студента, а також потреби місцевих громад.

Для підвищення рівня підготовки майбутніх фахівців в університетах чільне місце відводиться застосуванню методів навчання, спрямованих не лише на засвоєння студентами змісту освіти, а й на розвиток у них критичного мислення, формування їхньої активної громадянської позиції, розвиток лідерських умінь, а також налагодження зворотного зв'язку. У цьому контексті актуальним є американський досвід застосування у процесі організації академічно-громадського навчання таких методів навчально-пізнавальної діяльності, як індивідуальні бесіди студентів з викладачем; групові дискусії; усні доповіді студентів перед групою; дискусії студентів з представниками громади чи фахівцями; тематично-цільове читання, на основі якого студенти пишуть твори-роздуми, аналізуючи прочитане та встановлюючи його взаємозв'язок із певною суспільно значущою діяльністю; публічні виступи з певним проектом. Широкий є діапазон застосування методів контролю за ефективністю навчально-дослідницької роботи, до яких належать написання есе чи підготовка певного дослідження; звіт студентів щодо певного проекту у письмовій формі; регулярне ведення рефлексивного журналу; написання та опублікування газетних чи журнальних статей до місцевих ЗМІ з метою висвітлення нагальних проблем громади; індивідуальні та колективні презентації з подальшим їх обговоренням; електронні форми звітності, що передбачають створення веб-сторінок, ведення тематичних чатів тощо (Blanchard, n.d.);

8) *організація рефлексивних видів діяльності*. Ключовим елементом організації академічно-громадського навчання в університетах США є рефлексія. Рефлексія повинна бути безпосередньо пов'язана з навчальними завданнями, спрямована на творче і критичне мислення, переосмислення власного досвіду та пошуку нових шляхів розв'язання конкретних завдань. На основі вивченого американського досвіду пропонуємо застосовувати письмові форми рефлексивної діяльності (ведення рефлексивного журналу під час виконання соціально значущої діяльності; виконання та написання науково-дослідницької роботи; підготовка рефлексивного есе; виконання конкретних письмових завдань у вигляді відповідей на запитання; метод ситуаційних вправ; створення блогів тощо). Виконання письмових робіт дає змогу студентам краще осмислити і зрозуміти конкретну проблему, сприяє пошуку нових шляхів її вирішення, допомагає їм в усвідомленні взаємозв'язку між вивченим матеріалом, досвідом роботи у громаді та подальшими діями. Вважаємо, що доцільно розробляти завдання та конкретні запитання студенту на кожному етапі академічно-громадського навчання відповідно до тематики навчальної дисципліни, які спонукали б його до критичного мислення;

9) удосконалення професійної майстерності педагогів шляхом розвитку академічної мобільності. Впровадження академічно-громадського навчання у систему вищої освіти України багато в чому залежить і від професійної майстерності науково-педагогічних працівників, оскільки передбачає застосування новітніх підходів до організації навчального процесу та оцінювання (необхідно оцінювати знання, здобуті під час виконання соціально значущих робіт; окрім цього, оцінювання здійснюється не лише викладачем, а й представником громадської організації), міждисциплінарної інтеграції, застосування методів навчання, спрямованих на розвиток критичного мислення тощо. Удосконаленню професійної майстерності педагогів сприяє міжнародне співробітництво у сфері освіти вітчизняних та зарубіжних університетів, що забезпечує умови обміну досвідом для викладачів вітчизняних університетів і зарубіжних. Наприклад:

– участь вітчизняних педагогічних та науково-педагогічних працівників у тренінгах, семінарах, міжнародних наукових конференціях, присвячених вивченню різних аспектів академічно-громадського навчання, зокрема у «Щорічній конференції Міжнародної Асоціації з питань академічно-громадського навчання та залучення до громад (Annual International Association for Research on Service-Learning and Community Engagement Conference);

– залучення вітчизняних педагогів до діяльності міжнародної неприбуткової організації «Міжнародна асоціація з вивчення академічно-громадського навчання та залучення до громад» (The International Association for Research on Service-Learning and Community Engagement – IARSLCE), метою діяльності якої є сприяння обміну практичним досвідом щодо організації програм академічно-громадського навчання на всіх рівнях системи освіти та сприяння проведення наукових досліджень з академічно-громадського навчання;

– вивчення досвіду американських педагогів, що практикують академічно-громадське навчання шляхом налагодження співпраці між вітчизняними вишами та університетами США (Shumer, 2011).

У час глобалізації та інтернаціоналізації вищої освіти удосконалення професійної майстерності педагогів шляхом розвитку академічної мобільності відіграє вагомe значення, оскільки допомагає виявити прогресивний зарубіжний педагогічний досвід підготовки майбутніх фахівців з подальшим творчим застосуванням у системі вітчизняної освіти. Розвиток академічної мобільності педагогічних працівників сприятиме інтеграції вітчизняної системи вищої освіти у світовий освітній та науковий простір. Окрім численних переваг розвитку академічної мобільності для вітчизняної системи освіти, існує низка вагомих чинників, що гальмує цей процес, а саме недостатньо розвинена нормативно-правова

база; недостатній рівень володіння іноземною мовою науково-педагогічних працівників вітчизняних університетів; відсутність відповідного фінансування.

Висновки. У системі сучасної університетської освіти США набула поширення освітня стратегія академічно-громадського навчання, що передбачає інтеграцію навчально-пізнавальної та громадської діяльності студентів під час вивчення певної навчальної дисципліни. Беручи до уваги американський досвід застосування академічно-громадського навчання, нами запропоновано напрями удосконалення системи вищої освіти України.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці практичних шляхів інтеграції навчально-пізнавальної та громадської діяльності вітчизняних студентів на прикладах конкретних навчальних дисциплін; пошуку можливостей підвищення рівня кваліфікації педагогів українських університетів з організації академічно-громадського навчання тощо.

Література

Вінтюк, Ю. (2010). Особливості мотивації до громадської активності у студентів у сучасних умовах. *Психологічне здоров'я особи і суспільства*, 4, 236–245.

Кін, О. (2016). Витоки розвитку громадської активності студентів вищих навчальних закладів України. *Педагогічні науки*, 1 (LXIX), 42–47.

Кін, О. (2016). Особливості громадської діяльності студентської молоді вищих навчальних закладів України на рубежі XIX–XX ст. *Педагогіка та психологія*, 55, 233–243. doi: [10.5281/zenodo.194899](https://doi.org/10.5281/zenodo.194899).

Кузьмінський, А. (2005). *Педагогіка вищої школи*: навч. посіб. Київ: Знання, 486 с.

Курлянд, З. (2005). *Педагогіка вищої школи*: навч. посіб. (2-ге вид., перероб. і доп.). Київ: Знання, 399 с.

Посохов, С. (2004). Образи університетської автономії в російській публіцистиці другої половини XIX – початку XX ст. *Харківський історикографічний збірник*, 7, 77–83.

Blanchard, D. (n.d.). *Academic Service-Learning: The Reflection Concept*. Retrieved April 10, 2018, from <https://www.learningtogive.org/resources/academic-service-learning-reflection-concept>.

Boyer, E. (1994, March 9). Creating the New American College. *Chronicle of Higher Education*, p. A 48.

Bringle, R. (Fall 1995). A Service-Learning Curriculum for Faculty. *Michigan Journal of Community Service Learning*, 2 (1), 112–122.

Felten, P., & Clayton, P. (2011). Service-learning. *New Directions for Teaching and Learning*, 2011 (128), 75–84. doi: [10.1002/tl.470](https://doi.org/10.1002/tl.470).

Jacoby, B. (Fall 1999). Partnerships for Service Learning. *New Directions for Student Services*, 199 (87), 19–35. doi: [10.1002/ss.8702](https://doi.org/10.1002/ss.8702).

Kobriy, O. (2018). Factors of practical implementation of the content of pedagogical training in higher educational institutions of Ukraine. *Люднознавчі студії: зб. наук. праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Педагогіка», 6/38*, 208–218. doi: [10.24919/2313-2094.6/38.119519](https://doi.org/10.24919/2313-2094.6/38.119519).

Shumer, R. (2001), Service-Learning Is for Everybody. *New Directions for Higher Education*, 2001 (114), 27–34. doi: [10.1002/he.10](https://doi.org/10.1002/he.10).

References

Vintiuk, Yu. (2010). Osoblyvosti motivatsii do hromadskoi aktyvnosti u studentiv u suchasnykh umovakh [Peculiarities of students' motivation to social activity in modern conditions]. *Psykhologichne zdorovia osoby i suspilstva – Psychological health of individual and society*, 4, 236–245 [in Ukrainian].

Kin, O.M. (2016). Vytoky rozvytku hromadskoi aktyvnosti studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv Ukrainy [Origins of the development of public activity of students of Ukrainian higher educational institutions]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*, 1 (LXIX), 42–47 [in Ukrainian].

Kin, O.M. (2016). Osoblyvosti hromadskoi diialnosti studentskoi molodi vyshchyykh navchalnykh zakladiv Ukrainy na rubezhi XIX–XX st. [Peculiarities of public activity of student youth in higher educational institutions of Ukraine in 19–20th centuries]. *Pedahohika ta psykhohiia – Pedagogy and psychology*, 55, 233–243. doi: [10.5281/zenodo.194899](https://doi.org/10.5281/zenodo.194899) [in Ukrainian].

Kuzminskyi, A.I. (2005). *Pedahohika vyshchoi shkoly [Pedagogy of higher education]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].

Kurliand, Z.N. (2005). *Pedahohika vyshchoi shkoly [Pedagogy of higher education]* (2nd ed., rev.). Kyiv: Znannia [in Ukrainian].

Posokhov, S.I. (2004). Obrazy universytetskoi avtonomii v rosiiskii publi-tsystytsi druhoi polovyny XIX – pochatku XX st. [Images of university autonomy in Russian journalism of the second half of the 19th and early 20th centuries]. *Kharkivskiy istoriohrafichnyi zbirnyk – Kharkiv historiographical collection*, 7, 77–83 [in Ukrainian].

Blanchard, D. (n.d.). *Academic Service-Learning: The Reflection Concept*. Retrieved April 10, 2018, from <https://www.learningtogive.org/resources/academic-servicelearning-reflection-concept> [in English].

Boyer, E. (1994, March 9). Creating the New American College. *Chronicle of Higher Education*, p. A 48 [in English].

Bringle, R. (Fall 1995). A Service-Learning Curriculum for Faculty. *Michigan Journal of Community Service Learning*, 2 (1), 112–122 [in English].

Felten, P., & Clayton, P. (2011). Service-learning. *New Directions for Teaching and Learning*, 2011 (128), 75–84. doi: [10.1002/tl.470](https://doi.org/10.1002/tl.470) [in English].

Jacoby, B. (Fall 1999). Partnerships for Service Learning. *New Directions for Student Services*, 199 (87), 19–35. doi: [10.1002/ss.8702](https://doi.org/10.1002/ss.8702) [in English].

Kobriy, O. (2018). Factors of practical implementation of the content of pedagogical training in higher educational institutions of Ukraine. *Liudynoznavchi studii. Seriya «Pedahohika» – Human Studies. Series of «Pedagogy», 6/38*, 208–218. doi: [10.24919/2313-2094.6/38.119519](https://doi.org/10.24919/2313-2094.6/38.119519) [in English].

Shumer, R. (2001). Service-Learning Is for Everybody. *New Directions for Higher Education*, 2001 (114), 27–34. doi: [10.1002/he.10](https://doi.org/10.1002/he.10) [in English].

KLONTSAK Oresta – postgraduate student of the General and Social Pedagogy Department, Lviv Ivan Franko National University, Tugan-Baranovskogo str., 7, Lviv, 79000, Ukraine (omulyak@yahoo.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1271-3932>

ResearcherID: <http://www.researcherid.com/rid/K-8726-2018>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2313-2094.7/39.140933>

To cite this article: Klontsak, O. (2018). Udoskonalennia systemy vyshchoi osvity Ukrainy u konteksti zastosuvannia amerykanskoho dosvidu orhanizatsii akademichno-hromadskoho navchannia [Improvement of Ukrainian higher education system in the context of application of the American experience of academic and public learning]. *Liudynoznavchi studii. Seriya «Pedagogika» – Human Studies. Series of «Pedagogy»*, 7/39, 116–129. doi: 10.24919/2313-2094.7/39.140933 [in Ukrainian].

Article history

Received: 10 May 2018

Accepted: 10 July 2018

Received in revised form: 27 June 2018

Available online: 12 September 2018

IMPROVEMENT OF UKRAINIAN HIGHER EDUCATION SYSTEM IN THE CONTEXT OF APPLICATION OF THE AMERICAN EXPERIENCE OF ACADEMIC AND PUBLIC LEARNING

Abstract. In the modern system of university education of the USA the educational strategy of academic and public learning is widely disseminated. According to this educational strategy students' educational and public activities are integrated aimed at proper training of future specialists, upbringing of active and conscious citizens of the nation, who are familiar with the problems of society. In Ukraine universities face a similar task – training of highly qualified specialists, involving young people into social life, developing a conscious personality with an active national and public position. Thus, the identification of progressive ideas of the application of this educational strategy in the system of university education of the USA and outlining directions and prospects for improving the content of higher education of Ukraine in accordance with the study of American experience are relevant to the current Ukrainian pedagogical theory and practice at the time of educational reforms and European integration processes.

Having analyzed the experience of organizing academic service-learning in the American Universities, we single out progressive ideas of integration of students' educational and public activities. Among them are: close cooperation between universities and public organizations; detailed elaboration of academic service-learning programs in accordance with the existing needs of society and the purpose of the content of particular discipline with the aim

of forming the professional competence of future specialists and educating conscious citizens of their state.

The article analyzes peculiarities of social activity of student youth of Ukrainian higher educational institutions in the XIX–XX centuries and today. It proposes the directions for improving the content of higher education of Ukraine according to the American experience. During the training of specialists in different fields it is appropriate to adjust the content of education according to the current challenges of society, in particular the following aspects: the transition from the theoretical level of educational services to practical, more authentic; involving future specialists into solving real problems in society; establishing partnerships between universities and public organizations; organization of students' practice as a socially significant activity; increasing the student's role in the learning process; establishing correspondence between the problems of local communities and curriculum of disciplines; improving the forms and methods of the educational process; organization of reflexive activities; improving professional skills of pedagogical staff through the development of academic mobility.

Keywords: academic and public learning, university education, educational activity, public activity, higher education of Ukraine.

Acknowledgments. Sincere thanks to pedagogical staff of the Department of General and Social Pedagogy of Ivan Franko National University of Lviv, in particular Associate Professor Tetyana Ravchyna, for her assistance.

Funding. The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.